

Významné výročia osobností a udalostí v roku 2014

Január

Bukovský, John

(vl. meno Ján Fukna)

18. 1. 1924 Cerová – 18. 12. 2010 Illinois, USA

(cirkevný hodnostár, teológ)

V r. 1945 maturoval v Bratislave. Filozofiu študoval vo Vidinej. V r.1947 odišiel do Spojených štátov amerických. Tam absolvoval štúdium teológie v Misijnom seminári Spoločnosti Božieho slova v Techny v štáte Illinois. 3. decembra 1950 ho vysvätili za kňaza a licenciát teológie získal na Katolíckej univerzite vo Washingtone. Od r. 1954 študoval na Pápežskom biblickom ústave v Ríme. V r. 1966 bol vymenovaný za rektora vysokej školy v Techny. V r. 1990 ho pápež vymenoval za titulárneho biskupa a nuncia v Rumunsku, od r. 1994 vykonával funkciu nuncia v Moskve. Pochovaný je v kostole Nanebovzatia Panny Márie v Nitre na Kalvárii.

Bartoň, Martin

19. 1. 1799 Čáčov - 13. 10. 1848 Senica

(roľník, richtár)

Pôsobil ako richtár v Čáčove. V marci 1848 sa zapojil do revolučného diania pri riešení sociálnych i národných problémov. Po porážke 1. slovenskej dobrovoľníckej výpravy v septembri 1848 bol zatknutý, odsúdený na smrť a popravený. (Našli u neho Hurbanovu proklamáciu „Bratja Slováci“).

Čulen, Martin

31. 5. 1823 Brodské – 24. 1. 1894 Čaka

(pedagóg, publicista)

Filozofiu študoval v Trnave, teológiu vo Viedni, kde založil slovanskú knižnicu. Od r. 1848 pôsobil ako kaplán vo Veľkých Levároch a Majcichove, od r. 1851 ako profesor gymnázií v Banskej Bystrici, Bratislave, Satu Mare, Levoči, Kláštore pod Znievom, ako farár v Čake. Popredný pedagóg, autor učebníc matematiky. Venoval sa osvetovej práci, príspevky publikoval vo viacerých časopisoch. Aktívny účastník národno-kultúrnych podujatí, spoluzakladateľ Matice slovenskej.

Február

Braxatoris, Pavol

4. 2. 1909 Senica – 19. 1. 1980 Bratislava

(textár, libretista)

Maturoval v Skalici, v r. 1928-1933 študoval právo v Prahe. V r. 1933-1953 pracoval ako štátny úradník v Senici, v r. 1954-1958 ako vedúci sekretariátu Zväzu slovenských skladateľov. V r. 1971-1973 bol vedúcim ekonómom Mestského múzea v Bratislave. Autor textov tanečných piesní a libriet k operám.

Fajnor, Štefan**16. 2. 1844 Brezová pod Bradlom – 26. 4. 1909 Viedeň, Rakúsko
(hudobný skladateľ, advokát)**

V r. 1855-1962 študoval na Evanjelickom lýceu v Bratislave, v r. 1864-1867 pokračoval v štúdiách na Právnickej fakulte v Budapešti a v Bratislave. V r. 1856-1861 sa súkromne venoval hudbe u V. Schuriga v Bratislave. Bol advokátskym koncipientom v Liptovskom Mikuláši, v Bratislave a v Senici. Od r. 1869 samostatný advokát v Senici, v jeho advokátskej kancelárii pôsobil v rokoch 1874- 1875 básnik P.O. Hviezdoslav. Zbieral a harmonizoval ľudové piesne, skladal klavírne a zborové skladby. Usporiadal výstavu výrobkov slovenského ľudu v Martine, študoval kroje, výšivky, keramiky a vydal fotografie významných slovenských osobností. Ako advokát v politických procesoch obhajoval perzekvovaných príslušníkov slovenského národného hnutia.

Čulen, Konštantín**26. 2. 1904 Brodské – 7. 4. 1964 New York, USA
(publicista, novinár, historik)**

Gymnázium absolvoval v Skalici a v Bratislave. Štúdium na UK v Bratislave nedokončil. Zo začiatku pôsobil ako úradník Robotníckej sociálnej poisťovne v Bratislave, neskôr ako redaktor časopisu Rozvoj, od r. 1939 československý kultúrny atašé vo Washingtone. V r. 1945 emigroval do Rakúska, neskôr do Talianska, od r. 1949 do Kanady. Pôsobil ako redaktor Kanadského Slováka. Od r. 1956 vedúci Slovenského ústavu v Clevelande.

Marec**Kotvan, Imrich****9. 2. 1910 Trnovec – 21. 3. 1984 Bratislava
(literárny historik, inkunábulista, bibliograf)**

Navštevoval gymnázium v Skalici, neskôr študoval v Bratislave a Štrasburgu. V r. 1934-1938 pôsobil ako profesor na gymnáziu v Trnave, potom na Povereníctve školstva v Bratislave, od r. 1950 v Univerzitnej knižnici v Bratislave. Zaoberal sa bernolákovcami, inkunábulami, rukopismi. Zostavil viaceré tematické bibliografie.

Mudroch, Ján**28. 3. 1909 Senica-Sotiná – 4. 2. 1968 Bratislava
(maliar)**

Navštevoval školy v Senici a v Bratislave. Študoval na Akadémii výtvarných umení v Prahe. V r. 1938-1940 pôsobil ako učiteľ na Škole umeleckých remesiel v Bratislave, v r. 1940-1947 prednášal na oddelení kreslenia a maľovania Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, v r. 1948-1949 na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a v r. 1949-1969 bol vedúcim pedagógom odboru figurálneho maliarstva Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave. V r. 1948 sa stal prvým rektorom Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave.

Ján Mudroch bol vynikajúci kolorista slovenského maliarstva v inšpirácii šerosvitnou staromajstrovskou maľbou Rembrandta a svetlou impresionistickou paletou.

Apríl

Čulen, Konštantín

26. 2. 1904 Brodské – 7. 4. 1964 New York, USA

(publicista, novinár, historik)

Gymnázium absolvoval v Skalici a v Bratislave. Štúdium na UK v Bratislave nedokončil. Zo začiatku pôsobil ako úradník Robotníckej sociálnej poisťovne v Bratislave, neskôr ako redaktor časopisu Rozvoj, od r. 1939 československý kultúrny atašé vo Washingtone. V r. 1945 emigroval do Rakúska, neskôr do Talianska, od r. 1949 do Kanady. Pôsobil ako redaktor Kanadského Slováka. Od r. 1956 vedúci Slovenského ústavu v Clevelande.

Dermek, Aurel

6. 7. 1925 Brodské – 15. 4. 1989 Bratislava

(technik, mykológ, maliar húb)

Jeho atlasy húb sú zaujímavým čítaním a dobrými sprievodcami na hubárskych vychádzkach.

Fajnor, Štefan

16. 2. 1844 Brezová pod Bradlom – 26. 4. 1909 Viedeň, Rakúsko

(hudobný skladateľ, advokát)

V r. 1855-1962 študoval na Evanjelickom lýceu v Bratislave, v r. 1864-1867 pokračoval v štúdiách na Právnickej fakulte v Budapešti a v Bratislave. V r. 1856-1861 sa súkromne venoval hudbe u V. Schuriga v Bratislave. Bol advokátskym koncipientom v Liptovskom Mikuláši, v Bratislave a v Senici. Od r. 1869 samostatný advokát v Senici, v jeho advokátskej kancelárii pôsobil v rokoch 1874- 1875 básnik P.O. Hviezdoslav. Zbieral a harmonizoval ľudové piesne, skladal klavírne a zborové skladby. Usporiadal výstavu výrobkov slovenského ľudu v Martine, študoval kroje, výšivky, keramiku a vydal fotografie významných slovenských osobností. Ako advokát v politických procesoch obhajoval perzekvovaných príslušníkov slovenského národného hnutia.

Radlinský, Andrej

8. 7. 1817 Dolný Kubín – 26. 4. 1879 Kúty

(jazykovedec, náboženský spisovateľ)

V r. 1834-1836 študoval filozofiu v Oláhovom seminári v Trnave, teológiu na univerzite vo Viedni a v Pešti. Pôsobil na viacerých miestach, v r. 1849-1861 bol redaktor Zemského zákonníka v Budíne a od r. 1861 farár v Kútoch. Patril k najzaslúžitejším osobnostiam slovenského kultúrneho života 19. storočia, propagátor česko-slovenskej vzájomnosti, slavianofil. Ako jazykovedec výrazne ovplyvnil vývoj a kodifikáciu spisovnej slovenčiny. Mal veľké zásluhy na založení spolku sv. Vojtecha. Bol jeho doživotným čestným podpredsedom.

Máj

Mallý, Gustáv

21. 5. 1879 Viedeň, Rakúsko – 3. 8. 1952 Bratislava

(maliar, výtvarný pedagóg)

Meštiansku školu navštevoval v Skalici, súkromnú školu maliara K. Záhorského v Prahe (1894-1896), Umeleckopriemyselnú školu tiež v Prahe. Študoval na

Kráľovskej akadémii výtvarných umení v Drážd'anoch a bol na študijnom pobyte v USA. Vrátil sa do Skalice a začal pracovať ako slobodný výtvarník. Zúčastňoval sa rôznych výstav. V r. 1911-1932 mal súkromnú maliarsku školu v Bratislave, ktorú navštevovali L. Fulla, C. Majerník, J. Mudroch, J. Želibský a ďalší. V r. 1946-1950 pôsobil ako profesor na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave.

Jún

Papánek, Ján Krstiteľ

29. 6. 1743 Kuklov - 11. 6. 1784 Trnava

(pedagóg, básnik)

Teológiu študoval na kolégiu vo Vacove. Pôsobil ako profesor na gymnáziách v Prievidzi a Nitre, predstavený filozofov v Tereziáne vo Vacove. Autor latinských príležitostných básní s historicko-politickým obsahom, vzťahujúcim sa k Uhorsku a jeho popredným osobnostiam.

Bórik, Daniel Jaroslav

22. 9. 1814 Sobotište – 22. 6. 1899 Domaniža

(verejný a kultúrny pracovník, publicista)

Základné školy navštevoval v Senici, vo Vrbovciach a v Horných Salibách, teológiu a filozofiu študoval v Bratislave a vo Viedni. Pôsobil ako učiteľ v Pukanci , ako farár vo Vrbovciach, v r. 1848-1849 bol zvolený za tajomníka a pokladníka Slovenskej národnej rady na Myjave, po r. 1867 pracoval ako železničný úradník v Trnave a v Salzburgu. Zakladajúci člen Matice slovenskej a člen jej prvého výboru. Autor prác z finančníctva a obchodu.

Júl

Vaníček, Ľudovít

5. 7. 1894 Senica – 21. 2. 1960 Bratislava

(maliar, výtvarný pedagóg)

Študoval na Učiteľskom ústave v Soproni a v Trnave na Akadémii výtvarných umení v Budapešti (nedokončil kvôli I. svetovej vojne), na Umeleckopriemyselnej škole. Študoval dejiny výtvarného umenia v Prahe a v Paríži. Pôsobil ako profesor kreslenia na stredných školách v Trenčíne a v Bratislave.

Horváth, Ivan

26. 7. 1904 Senica – 5. 9. 1960 Bratislava

(spisovateľ, politik)

Študoval na gymnáziu a na Právnickej fakulte UK v Bratislave. Pôsobil ako koncipient v Bratislave, ako notár a advokát v Senici (1931-1945), ako povereník sociálnej starostlivosti a šéfredaktor Kultúrneho života v Bratislave. Po oslobodení podpredseda Slovenskej národnej rady a v r. 1948-1950 veľvyslanec v Budapešti. V decembri r. 1950 bol zatknutý a obvinený z nepriateľskej činnosti proti čs. štátu. V apríli 1954 bol odsúdený za velezradu a špionáž. Vo väzení prežil 9 rokov – v decembri r. 1959 mu bol rozhodnutím prezidenta zvyšok trestu odpustený. Od r. 1959 zamestnanec Úradu sociálneho a dôchodkového zabezpečenia v Bratislave. Bol prvým predsedom fotoklubu Retina (1942) v Senici. Medzi jeho literárne práce patrí: Človek na ulici, Strieborný prach, Vízum do Európy a iné.

August

Milkin, Tichomír

vl. meno Ján Donoval

**14. 8. 1864 Donovaly – 4. 11. 1920 Smolinské
(básnik, literárny kritik a teoretik, prekladateľ)**

V r. 1880-1883 študoval v Trnave, potom v Ostrihome. Pôsobil ako kaplán v Radošovciach, v Gbeloch, v Dojči, v Koválove a v Šaštíne, farár v Smolinskom. Kritik a teoretik slovenského realizmu, zástanca prízvučného sylabotonickeho veršovania, čím pripravoval k praxi básnikov slovenskej moderny.

Okánik, Ľudovít

15. 8. 1869 Skalica – 21. 3. 1944 Bratislava

(organizátor národného a kultúrneho života, spisovateľ, cirkevný hodnostár)

Študoval na gymnáziu v Skalici a v Ostrihome, teológiu v Ostrihome a na univerzite v Budapešti. Pôsobil ako prebendár arcibiskupa a kapitulný kaplán, učiteľ nemčiny, farár a dekan v Skalici, ako nitriansky župan, kanonik a r. 1923-1929 starosta mesta v Bratislave. Zúčastňoval sa na zakladaní potravinových a úverových družstiev. Spoluzakladateľ časopisu Pokrok, venoval sa cirkevnej náboženskej publicistike. Písal hry pre mládež, v ktorých aktualizoval vianočnú problematiku.

Braxatoris, Martin Miloš Sládkovičov

2. 5. 1863 Banská Bystrica-Radvaň – 26. 8. 1934 Senica

(spisovateľ, redaktor, prekladateľ, kňaz)

Syn Andreja Sládkoviča. Študoval na gymnáziu v Banskej Bystrici, teológiu v Bratislave a v Rostocku a na univerzite v Lipsku. Pôsobil ako kaplán v Nadlaku, v Liptovskom Mikuláši, v Brezovej pod Bradlom a od r. 1892 pôsobil ako evanjelický farár v Senici. Pracoval ako redaktor a organizátor literatúry pre deti a mládež, redigoval mesačník pre deti Noviny malých. Svoje práce uverejňoval v časopisoch Černokňazník, Letopis Živena a i. Prekladal z ruskej, nemeckej a maďarskej literatúry.

Mallý-Dusarov, Ján

26. 8. 1829 Skalica – 19. 9. 1902 Ostrihom, Maďarsko

(národnokultúrny dejateľ, novinár, vydavateľ)

Študoval na gymnáziu v Skalici a v Bratislave, filozofiu v Trnave, teológiu vo Viedni. Od r. 1852 pôsobil ako kaplán v Banskej Štiavnici, v r. 1858 študijný prefekt vo Viedni, v r. 1882 pápežský komorník, v r. 1885 bratislavský, v r. 1888 ostrihomský kanonik. Orientoval sa na ľudovú výchovnú a osvetovú prácu, podporoval slovenské národné snaženie a česko-slovenskú spoluprácu. Patril k najplodnejším a najvýznamnejším slovenským novinárom v matičnom období.

September

Bórik, Daniel Jaroslav

22. 9. 1814 Sobotište – 22. 6. 1899 Domaníža

(verejný a kultúrny pracovník, publicista)

Základné školy navštevoval v Senici, vo Vrbovciach a v Horných Salibách, teológiu a filozofiu študoval v Bratislave a vo Viedni. Pôsobil ako učiteľ v Pukanci, ako farár vo Vrbovciach, v r. 1848-1849 bol zvolený za tajomníka a pokladníka Slovenskej

národnej rady na Myjave, po r. 1867 pracoval ako železničný úradník v Trnave a v Salzburgu. Zakladajúci člen Matice slovenskej a člen jej prvého výboru. Autor prác z finančníctva a obchodu.

Október

Pajdušáková, Ľudmila

29. 6. 1916 Radošovce – 6. 10. 1979 Vyšné HÁgy

(astronómka)

Študovala na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. Pracovala v Štátnom observatóriu na Skalnatom Plese, neskôr v Astronomickom ústave SAV, kde bola i riaditeľkou. Publikovala mnoho príspevkov popularizujúcich prírodné vedy. Ako vedecká pracovníčka sa preslávila najmä objavom piatich komét.

Juriga, Ferdinand

12. 10. 1874 Gbely – 23. 11. 1950 Bratislava

(politik, publicista)

Študoval na gymnáziu v Ostrihome, teológiu v Ostrihome a na viedenskom Pázmáneu. Pôsobil ako kaplán a farár na rôznych miestach, v r. 1923 v Dolnej Strede, v r. 1924 ako asesor v Trnave. V r. 1906-1918 poslanec uhorského snemu. Jeden z vedúcich predstaviteľov slovenského klerikálneho politického hnutia, zástanca túžob po samostatnosti, bojovník proti maďarizácii a pragocentrizmu. Autor politických, ideových a náboženských článkov v novinách, časopisoch a niekoľkých samostatných prác, najmä memoárov.

Jonáš, Ján

23. 10. 1919 Prietrž – 23. 10. 1977 Bratislava

(spisovateľ, novinár)

Navštevoval ľudovú školu v Prietrži, meštiansku v Senici. obchodnú školu v Skalici a maturoval na Strednej škole pre pracujúcich v Bratislave. Pracoval ako úradník v Senici a v Bratislave, neskôr ako redaktor denníka Práca a od r. 1972 ako dramaturg a scénarista Československej televízie v Bratislave. Je autorom kníh V znamení panny, Jedenáste prikázanie, Do nízkej hory hromy nebijú, ktoré boli aj sfilmované.

November

Sasínek, Fantišek Vítázoslav

11. 12. 1830 Skalica – 17. 11. 1914 Graz, Rakúsko

(historik, profesor, archivár)

Študoval filozofiu v Tate a Bratislave, teológiu v Scheibse a Bratislave. Pôsobil ako kazateľ v Tate, v Bratislave, v Ostrihome a Budíne. Bol profesorom a kazateľom v seminári a ochranca kníh a múzejných zbierok Matice slovenskej v Banskej Bystrici. Po prevezení matičných zbierok do Martina sa tam presťahoval. V Matici slovenskej bol prvým archivárom celoslovenského charakteru zastával i funkciu tajomníka Matice slovenskej a súčasne pôsobil ako redaktor Letopisu Matice slovenskej. Patril medzi najplodnejších historikov 2. polovice 19. storočia.

Škarnicel, František Xaver

24. 11. 1769 Skalica – 22. 1. 1841 Skalica

(kníhtlačiar, vydavateľ)

V r. 1780-1798 pracoval u otca v kníhtlačiarňi v Skalici a od r. 1841 ju aj viedol. Podnik zveľadil a priviedol k rozkvetu, sústredil v ňom produkciu západného Slovenska i časti Moravy. Okrem náboženských spisov tlačil i svetské. V rámci podniku založil aj obecnú knižnicu.

Kubina, Andrej

27. 11. 1844 Moravský Ján – 30. 3. 1900 Trnava

(básnik, ľudovýchovný pracovník)

Študoval na gymnáziu v Bratislave, v Ostrihome a v Trnave, teológiu a filozofiu v Budapešti a v Ostrihome. V r. 1871-1876 pôsobil ako kaplán vo Voderadoch, v r. 1877-1881 ako katechéta v Ostrihome, v r. 1881-1891 ako farár v Dolnej Krupej, v r. 1896-1900 ako magister novicov a misionár Spoločnosti Ježišovej v Trnave. V r. 1885-1891 správca Spolku sv. Vojtecha. Organizátor spolkov miernosti. Prispieval do novín a časopisov, pokúsil sa o preklad Danteho Božskej komédie a bibliu.

December

Sloboda, Daniel

20. 12. 1809 Skalica – 10. 11. 1888 Rusava, Česko)

(botanik, národopisec, národný buditeľ)

Študoval v Skalici, v Modre, a v Bratislave, kde absolvoval aj teologické štúdiá. V období rokov 1848- 49 pôsobil ako kaplán na Myjave a na Rusave.

Venoval sa prírodným vedám a vynikol hlavne ako botanik. V roku 1852 vydal „Rostlinníctví“, prvý kľúč na určovanie rastlín v češtine. Venoval sa aj entomológii a meteorológii, bol členom rakúskej i moravskej meteorologickej spoločnosti.

Daniel Sloboda študoval rázovitý valašský život, zbieral, spracúval a publikoval národopisný materiál zo života ľudu, hlavne piesne z okolia Hostýna. Bol v spojení s moravskými i slovenskými národovcami, v roku 1848 sa zúčastnil Slovanského zjazdu v Prahe a kroměřížskeho snemu. V jeho dome v revolučných rokoch 1848 - 1849 sa skrývali slovenskí vlastenci (rodina Jozefa M. Hurbanu). Bol vyznamenaný Zlatým záslužným krížom s korunkou.

Novomeský, Ladislav

27. 12. 1904 Budapešť, Maďarsko – 4. 9. 1976 Bratislava

(básnik, novinár, kultúrny politik, verejný činiteľ)

V mladosti žil v Senici. Študoval na Štátnom učiteľskom ústave v Modre, ako mimoriadny poslucháč na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Najprv pôsobil ako učiteľ, od r. 1925 ako redaktor komunistického tlače v Ostrave, v Prahe, a v Plzni. Od r. 1939 sa presťahoval na Slovensko, spočiatku žil v Senici. Počas slovenského štátu pôsobil v ilegálnom ÚV KSS a po vypuknutí SNP v ilegálnej Slovenskej národnej rade. V r. 1945 -1950 poslanec Národného zhromaždenia a Slovenskej národnej rady, v r. 1950-1951 predseda Slovenskej akadémie vied. V r. 1951 zatknutý, nespravodlivo obvinený a odsúdený. V r. 1956-1963 pôsobil v Prahe, v r. 1963-1970 vedecký pracovník Ústavu slovenskej literatúry Slovenskej akadémie vied. V r. 1945-1950, 1968-1974 predseda, v r. 1974-1976 čestný predseda Matice slovenskej . Autor básnických zbierok, v jednej z nich Do mesta 30 min. sa vracia do miest a mesta svojej mladosti – Senice. Autor politických statí a reportáží, statí o literatúre,

príspevkov o našich a zahraničných a zahraničných osobnostiach. Pričinil sa o vznik a rozvoj vysokých škôl, poštátnenie a vznik nových divadiel a múzeí, o založenie Slovenskej národnej galérie a Slovenskej filharmónie. Jedna z najvýznamnejších osobností slovenských a českých dejín 20. storočia.

Bánsky, Jozef

**31. 12. 1919 Senica-Kunov – 18.1. 1956 Torysky
(bibliograf, prekladateľ, literárny vedec)**

Navštevoval meštiansku školu v Senici, odtiaľ prešiel v r. 1932 na Štátne reálne gymnázium v Trnave, kde aj v r. 1940 maturoval. Pokračoval v štúdiu na Filozofickej fakulte vtedajšej Slovenskej univerzity v Bratislave. Študoval slovanskú a germánsku filológiu. Po štúdiách sa stal asistentom na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, prednášal o poľskej literatúre. Pokračoval v štúdiách na zahraničných univerzitách v Belehrade, Záhrebe, Ľubľane a Krakove. Prekladal z ruskej a poľskej poézie prvej polovice 19. stor. Neskôr pracoval v Univerzitnej knižnici v Bratislave. Zbieral materiál k bibliografii slovanských prác na Slovensku, udržiaval styky s predstaviteľmi slavistiky v zahraničí.

Udalosti

Ťažba nafty v Gbeloch

V roku 1912 gbelský občan Ján Medlen zistil na svojom pozemku unikajúci plyn, ktorý využil na kúrenie. 10. januára 1914 začal Rakúsko-Uhorský Banský úrad pre kutacie práce v oblasti Gbelov ťažbu nafty. Do baní bolo zavedené elektrické osvetlenie, zriadili vodáreň a vodovod. Blízko stanice vybudovali dva olejové rezervoáry. Po skončení prvej svetovej vojny ťažobné závody na Česko-Slovenskom území prevzalo Ministerstvo hospodárstva, v roku 1919 napokon vznikol podnik Štátne naftové doly a v roku 1932 Štátne naftové doly Gbely. Po vzniku vojnovéj Slovenskej republiky boli Štátne naftové doly 18. marca 1940 prenajaté nemeckej firme DAE - Deutschen Erdöl - Aktiengesellschaft z Berlína. Na sklonku vojny i ťažobné zariadenia demontovali a odviezli. Po skončení vojny sa podnik stal súčasťou národného podniku Československé naftové závody s centrárou v moravskom Hodoníne. V roku 1969 bol transformovaný a zmenil názov na n. p. Slovenské naftové závody, v r. 1974 na NAFTA, n.p.Gbely, neskôr r. 1977 sa stal súčasťou koncernu Naftový a plynárenský priemysel. Po páde socialistického režimu bol v roku 1990 koncern Naftový a plynárenský priemysel rozdelený na dva podniky – Slovenský plynárenský priemysel, ktorý zaisťoval predaj a dovoz zemného plynu a na ťažobný podnik NAFTA. V súčasnosti je NAFTA a. s. slovenská akciová spoločnosť, ktorej predmetom činnosti je najmä uskladňovanie uhľovodíkov v podzemných zásobníkoch a ťažba uhľovodíkov na území Slovenska.

Hrad Korlátka, Cerová

(ďalšie názvy Korlátka, Korlátkö, Korlát, Korlátsky hrad)

Hrad vznikol pravdepodobne v polovici 13. storočia ako kráľovský s úlohou chrániť západné hranice uhorského štátu. Listinami neoverená prvá zmienka o hrade z r.1289 je spojená s Ugrinom z rodu Hunt-Pázmányovcov. Významnejšiu úlohu zohrával v bojoch Matúša Čáka s kráľom Karolom Róbertom, pričom bol zrejme predmetom bojov, lebo ho v roku 1315 museli opravovať. Popri celom rade iných hradov, aj Korlátsky hrad daroval kráľ Žigmund Luxemburský v r. 1394 veľmožovi

Stiborovi zo Stiboríc, v r. 1414 zdedil hrad i celé panstvo jeho syn Stibor II. V r. 1434 zomrel bez potomkov, hrad sa opäť stal kráľovským majetkom. V r. 1445 ho odkúpil od Mikuláša Ujlaku vicebán Oswald z Bučian. Hrad patril jeho potomkovi, potom Nyáryovcom, neskôr majetkové častky dedili Apponyiovci, Pongrácovci Labšianskovci a Motešický. K hradu patrili obce Trstín, Prievaly, Jablonica, Hlboké, Osuské, Lieskové. V roku 1740 bývalo na hrade už len niekoľko panských hajdúchov, ktorí strážili väzňov v hradných pivniciach. Napriek tomu, že bol hrad ešte zachovalý, panstvo ho opustilo a odsťahovalo sa do kaštieľov v Jablonici a na Lieskovom. Hrad od polovice 18.storočia pomaly pustol. Z jednotlivých stavieb sa zachovali zvyšky múrov horného hradu a súvislejšie úseky dolného opevnenia.

Jezuitská tlačiareň v Skalici

Kníhtlačiarstvo v Skalici úzko súvisí s vtedajším školstvom na území mesta. Pre potreby skalického jezuitského gymnázia bolo potrebné zriadiť tlačiareň menšieho rozsahu, ktorá by pokryla potreby gymnázia, mesta a blízkeho okolia. Pre tlač obsiahlejších prác slúžila akademická tlačiareň v Trnave. Po príchode jezuitov do Skalice po roku 1629 založili kníhtlačiareň, ktorá bola umiestnená vo Vayovskom dome. Vydávala drobné tlače pre potreby gymnázia, modlitby a piesne.

Folklórny súbor Skaličan, Skalica

Súbor vznikol v r. 1954 a odvtedy pôsobí vo folklórnom hnutí až po súčasnosť. Je významným reprezentantom Záhoria a zameriava sa na spracovávanie ľudových tradícií regiónu. FS Skaličan tvorí 45 členov tanečnej zložky, ľudovej hudby, spevákov a dievčenskej speváckej skupiny. Od začiatkov ho sprevádza cimbalová hudba. V 60. a 70. rokoch 20. storočia súbor začal spolupracovať s profesionálnymi choreografmi a pedagógmi tanca (C. Zálešák, S. Dúžek, A. Kyjevský, J. Klimo), no začali v ňom pôsobiť aj domáci choreografi (A. Dinka, A. Chaloupková). Zriaďovateľom súboru bol prvých 30 rokov ZV ROH Nemocnice s poliklinikou v Skalici a od r. 1990 Mestské kultúrne centrum. Od r. 1998 je súbor občianskym združením. Súbor absolvoval množstvo vystúpení na Slovensku – na folklórnych festivaloch, slávnostiach a prehliadkach i na iných podujatiach. Významnou súčasťou činnosti sú vystúpenia v Skalici, od r. 1991 býva vystúpenie Skaličana vrcholom kultúrneho programu Skalických dní. Početné vystúpenia absolvoval aj v zahraničí. Súbor získal celý rad ocenení, diplomov, čestných uznaní zo súťaží folklórnych súborov a hudieb i jednotlivcov. V r. 1999 a r. 2000 generálny riaditeľ NOC udelil súboru Medailu D.G. Licharda. V r. 2004 pri príležitosti 50. výročia FS Skaličan bola vydaná publikácia CD Skaličan.

Detský divadelný súbor Zádrapky, Senica

Založila ho v r. 1984 pri Ľudovej škole umenia režisérka, dramaturgička a pedagogička PaedDr. Anna Gamanová, ktorá ho viedla do r. 2001. Vytvorila viac než 60 inscenácií a pod jej vedením súbor dosiahol najväčšie úspechy. Súbor Zádrapky (Záhorácke Dramatické Pokusy) pôsobí pri ZUŠ v Senici. Venuje sa detskému divadlu, divadlu poézie, scénickým miniatúram, muzikálom, ale aj pantomíme a pohybovému divadlu. Zúčastňuje sa na krajských i celoslovenských prehliadkach detskej dramatickej tvorivosti. Na Zlatej priadke v Šali sa predstavil so scénickými miniatúrami Zlodeji (2002, Cena za pohybové stvárnenie scénickej miniatúry), Snehuliak (2005), Hračka (2006) a Stopárka (2007, 2. miesto). Na prehliadke PAN v Liptovskom Mikuláši získal dvakrát 1. miesto (1998, Kino a 1999, Bez hraníc). Predstavil sa na Hviezdoslavovom Kubíne (2002: Cigánske leto, 2004:

Epitánie, 2005: Čakajúca chobotnica, Cena za generačnú výpoveď súboru, 2006: Nočný spev rýb, Cena za Kolektívnu umeleckú výpoveď) i Scénickej žatve v Martine (2000: Verejná samota, 2007: Stopárka). Ako režisérka so súborom pracovala aj Ľuboslava Pavesková, v súčasnosti pracuje pod režijným vedením Ivety Fodorovej a Štefánie Jánošovej.